

Etkili Okul Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Etkili Okul Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21435>

Özet

Etkili Okul Ölçeği, okulların etkililik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve okul ortamının bütünlük bir değerlendirilmesini sunmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, 31 maddeden ve beş farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar sonucunda, ölçeğin yüksek düzeyde güvenirlik (Cronbach's Alpha = .95) ve güçlü yapısal geçerlik değerlerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu ölçek, eğitim araştırmacılar ve uygulayıcılar için okulların güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemede önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Etkili Okul, Okul Etkililiği, Eğitim Yönetimi, Psikometrik Ölçek, Yapısal Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Seyfettin Abdurrezzak, C.T. Uçurlu

Amaç

Etkili Okul Ölçeği'nin temel amacı, eğitim kurumlarının belirlenmiş kriterler doğrultusunda ne kadar etkili çalıştığını tespit etmektir. Ölçek, okul sisteminin farklı paydaşlarının (yönetici, öğretmen, öğrenci, veli) ve eğitim sürecinin genel kalitesinin değerlendirilmesine olanak tanır.

Ölçeğin geliştirilmesi, literatürde kabul gören etkili okul niteliklerini ölçmek ve bu niteliklerin Türk eğitim sistemindeki okullarda ne ölçüde mevcut olduğunu belirlemek için bir ihtiyaçtan doğmuştur. Bu araç, okulların performansını artırmaya yönelik stratejiler geliştirmede ve iyileştirme planları yapmada kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Etkili Okul Ölçeği, okul etkililiğini çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Ölçek, toplamda 31 maddeden ve okuldaki etkililik unsurlarını temsil eden beş ana alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, okul sisteminin kritik bileşenlerini kapsamaktadır: Yönetici, Öğretmenler, Okul Ortamı ve Eğitim Süreci, Öğrenciler ve Veliler. Bu beş faktörlü yapı, okul etkililiğinin yalnızca akademik başarıyla değil, aynı zamanda sosyal ve yönetsel süreçlerle de ilgili olduğunu vurgulamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek üzere hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de

Doğrulanacak Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Yapılan analizler, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir.

Özellikle, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri **.87** olarak bulunmuş, bu da mükemmel bir örneklem yeterliliğine işaret etmektedir. Bartlett Sphericity Testi sonucu ise 2669.315 ($p < .05$) ile anlamlı bulunmuştur. Doğrulanacak Faktör Analizi (DFA) sonuçları, önerilen beş faktörlü yapıya verilerle yüksek düzeyde uyum sağladığını göstermektedir:

Ki-kare / Serbestlik Derecesi (χ^2/df) oranı **1.94** olup, beşin altında olması nedeniyle kabul edilebilir uyum sergilemiştir.

Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) değeri **.98** olarak mükemmel uyumu göstermiştir.

Yaklaşık Hata Karekökü Ortalaması (RMSEA) **0.05** olarak iyi uyum sonuçları içinde yer almaktadır.

Gayi Uyum İndeksi (GFI) **0.88** ve Düzeltilmiş Gayi Uyum İndeksi (AGFI) **0.86** değerleri de yapıya kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğunu desteklemiştir.

Güvenirlilik

Etkili Okul Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliliği, istatistiksel yollarla değerlendirilmiştir. Yapılan Cronbach's Alpha güvenirlik analizleri, ölçeğin bütünü için oldukça yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Ölçeğin toplam güvenirlilik katsayısı (Cronbach's Alpha) **.95** olarak tespit edilmiştir. Bu değer, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçeğin farklı uygulamalarda stabil sonuçlar vereceğinin kanıtıdır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde 31 madde üzerinden yapılan faktör analizinde, maddelerin ortak varyans yük değerlerinin **.55 ile .85** arasında değiştiği görülmüştür. Bu yüksek yük değerleri, her bir maddenin kendi alt boyutu içindeki yapıyı güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Ölçek, beş temel alt boyuta ayrılmaktadır. Bu alt boyutlar ve madde sayıları şunlardır:

Yönetici: 5 madde

Öğretmenler: 7 madde

Okul Ortamı ve Eğitim Süreci: 5 madde

Öğrenciler: 7 madde

Veliler: 7 madde

Bu beş faktörlü yapı, okul etkililiğini oluşturan temel bileşenlerin ayrı ayrı ve sistematik olarak

değerlendirilmesine olanak tanımaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir yapısal ölçek geliştirme çalışması)

Format: Kağıt/Kalem veya Dijital Uygulama

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Eğitim alanında çalışan profesyoneller (Yöneticiler, Öğretmenler) ve eğitim paydaşları (Öğrenciler, Veliler) tarafından doldurulabilir.

Yaş Grubu: Yetişkinler ve eğitim paydaşları (Öğrenciler ve veliler için uygun yaş grupları araştırılmaya başlanmıştır).

Örneklem Detayları: Orijinal çalışmada detaylı örneklem bilgisi için kaynak makaleye başvurulmalıdır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılarak uygulanır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Likert Ölçeği, Yönetici Etkililiği, Öğretmen Sorumluluğu, Okul Kültürü, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir

Kurumsal E-posta Adresleri: srezzak@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Orijinal makalede belirtilmiştir.

Çizimler & Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Kullanım Çizimleri ve Ücret: Akademik araştırmalar için makaleye atıf yapılarak kullanılabilir. Ticari kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmelidir (srezzak@hotmail.com).

Orijinal makale bağlantısı (Dergipark): dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: etkili-okul-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Abdurrezzak, S. ve U?urlu, C.T. (2019, 30 Nisan). Etkili Okul Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 20(1), 69-82.

Etkili Okul Ölçeği Maddeleri

Ölçek 31 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme 5'li Likert tipindedir (1=hiç katılmıyorum - 5= tam katılıyorum).

Yönetici (5 madde)

Sık sık sınıfları ziyaret ederek, işbaşında öğretmenleri denetler (2. madde)

Öğretmenler (7 madde)

Yüksek sorumluluk duygusuna sahiptirler (10. madde)

Okul Ortamı ve Eğitim Süreci (5 madde)

Okul kültürünün yerleşmesinde ve sürdürülmesinde tüm okul personeli etkilidir (13. madde)

Öğrenciler (7 madde)

Sorunlarla baş etme konusunda bilinçlendirilmişlerdir (20. madde)

Veliler (7 madde)

Okulu sık sık ziyaret ederler (27. madde)